

STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA STROJNICKÁ VSETÍN

Minimální preventivní program pro školní rok 2007/2008

/

Ředitelka školy : Ing.Mgr.Jarmila Gabrielová
Školní metodička prevence : Mgr.Olga Janičatová

Září 2007

Úvod

Jednou z nejdůležitějších podmínek pro úspěšné předávání vědomostí a dovedností je dobré společenské klima a adekvátní zapojení zainteresovaných. Škola je důležitou součástí života mladých lidí, a tak je velmi pravděpodobné, že na chování žáků i jejich rozhodování má velký vliv právě školní klima. Výchova zaměřená na rozvoj sociálních dovedností se zabývá pocity, emocemi, vnímáním a sebereflexí. Žáci se tedy musí cítit bezpečně a tak, aby se mohli svobodně vyjadřovat, aniž by se museli bát, že jejich otevřenost bude zneužita.

Za hlavní cíl školního vzdělávání se velmi často považuje co nejlepší školní prospěch, což vyvolává velmi vysoké nároky na penzum výuky, znalosti a vysoký tlak na dopívající a jejich zdraví. Stejně významným cílem vzdělávání ale může být také sociální a demokratické fungování, zdůrazňující význam psychologických procesů ve škole. Stejný význam má i odpovědnost a zapojení žáků do vzdělávacího procesu. Zapojení žáků je sice ve školách stále běžnější, velmi málo ale může ovlivnit způsob vyučování, priority a úkoly, které má škola ve svém každodenním životě.

Mladí lidé se cítí bezpečně v pozitivním, příjemném a podnětovém prostředí. Je nezbytně nutné, aby ve škole panovala atmosféra důvěry a bezpečí. Společenské klima ve škole velmi závisí na tom, jakým stylem učitelé vyučují. Učení není pouze jednorozměrnou záležitostí a zaměřuje se na sociální a duševní pohodu žáků. Různé typy vhodných vyučovacích stylů a metod jsou známkou flexibility školy. Učitelé, kteří při vyučování každý rok opakují stejný program, neberou ohled na to, že se mění jak žák, tak také společnost, a že se zároveň musí měnit také škola.

Proměna tradiční školy, jejímž úkolem se stává vytvořit pevné základy celoživotního učení, vybavit žáka nezbytnými nástroji, aby to uměli, a motivovat je k němu. Škola musí usilovat o to, aby vzdělávání mělo pro všechny žáky smysl a osobní význam. To vyžaduje nejenom změny v obsahu vzdělávání, metod a forem výuky, ale také i změnu klimatu a prostředí školy, které se projeví na více úrovních: v charakteru vztahu mezi žákem a učitelem, který by měl být založen na partnerství a vzájemném respektu, v důrazu na výchovnou funkci školy a

rozvíjení interpersonálních a sociálních vztahů, v rozšíření příležitosti k aktivní a tvořivé činnosti, v utváření školní komunity jako modelu demokratické společnosti. Logicky to vede také i k rozšíření funkce školy i pro zájmové činnosti a volný čas a k nabídce vzdělávání i pro další uživatele (Národní program, 2001)

„Jiní učitelé a jiní žáci“ budou schopni docela jiných vztahů a také výsledků, na něž se budou také jinak dívat. Nová společnost je uskutečnitelná jenom změnou jejich jednotlivců.

Lidé, kteří nemají rozvinutou sociální a psychickou chápavost a celostní vnímání snadno přehlédnou příčiny i svůj nezáměrný podíl na nekvalitě výchovně vzdělávacího procesu i ve svém působení. Nejlepší přirozenou cestou pro výchovu žáků je být tím, co z nich chceme mít.

Pouze sebevědomí člověk toho mnoho v životě dosáhne a splní své cíle. Bude-li pozitivně vnímat sám sebe, bude takto vnímat a přijímat své okolí.

1. Základní premisy pro realizaci výchovně vzdělávacího procesu ve škole

Nejdůležitější úkol školy

Výchova sebevědomých, uvědoměle jednajících morálních, citlivých a vnímavých občanů.

Na co se pedagog při výuce soustředí

Vyučování je na vzdělávání soustředěno jakoby ve druhém plánu. Prvotní je rovnocenné rozvíjené fyzické, duševní a morální zdraví

Jak pedagog žáky hodnotí a motivuje

Při hodnocení se u každého vyzdvihne vždy něco pozitivního. Každý je hodnocen vzhledem ke svým schopnostem. Pedagog se snaží vybudovat systém vnitřní motivace – touhy žáka po poznání a zlepšování se.

Metoda výuky

Pedagog vymýšlí pro každého zdroj úspěchu a radosti. Vysvětluje látku tak, aby jí při své jinakosti žák rozuměl a když to nejde, aby se netrápil ze své neschopnosti.

Je si vědom toho, že direktivně vzdělávání žáci mají odpor ke vzdělávání, nezískávají kompetenci k celoživotnímu učení

Úloha úspěšných

Je jim vštěpována odpovědnost za slabé a jsou vedeni k tomu, aby jim pomáhali. Obecně platí, že každý je v něčem dobrý a v něčem jiném potřebuje pomoc.

Místo neúspěšných

Neúspěšní jsou neúspěšní pouze vzhledem k určitému kritériu(matematika, rychlost v běhu) a pokud není možné nedostatek odstranit, přehlíží se. Propadání je odmítáno, protože trvalé důvěrné zázemí přijímacího kolektivu je podstatnější.

Vztahy mezi žáky ve třídě

Každý žák má svoji pozici funkčně rovnoprávnou s pozicemi těch ostatních. Podporuje se vznikání různorodých vztahů mezi žáky navzájem. Žáci jsou vedeni ke vzájemné pomoci. Kastování se odsuzuje jako povýšenost. Pedagog je odpovědný jako koordinátor za všestranný rozvoj všech.

Pohled na atmosféru ve třídě zvnějšku

Ve třídě může být ruch, protože žáci spolu při řešení úkolů spolupracují. Učí se tak vzájemnému respektu při zachování vzájemné úcty, vzájemné koordinaci, komunikaci, pomáhají si.... Třída je laděna pohodově.

Vzdělávání pedagogů

Klíčový je rozvoj schopností zajišťujících předávání znalostí žákům podle jejich schopností.

2.Zásady a podmínky pro zajištění kvality výchovně vzdělávacího procesu

A) Výchovně vzdělávací proces se bude řídit níže uvedenými zásadami:
(Co musí zvládnout učitel) :

První je bezpodmínečné přijetí žáka.

(Jestliže se dítě cítí být důležité pro někoho jiného, je přijatelné i pro sebe.

Druhou podmínkou je atribuce (připisování) prosociálnosti. Připisovat dítěti . vlastnosti, které chceme u něj rozvíjet. Atribuce je z hlediska výchovy nejsilnějším psychologickým mechanismem. Věřit a důvěřovat, nejlepší způsob, jak v člověku vyvolat, nechat růst, rozvíjet potencionální pozitivní rysy.

Třetím faktorem je induktivní disciplína., tedy usměřování dítěte na důsledky, které má jeho činnost na jiné děti. Tvrdé tresty nejsou tak účinné, než vysvětlit důsledky jejich činnosti a zdůraznit utrpení druhého.

Čtvrtým faktorem je vybízení k prosociálnosti s podporou osobního příkladu.

Pátou dovedností je umění na základě vhodných odměn a trestů stimulovat žáky k prosociálnímu chování. Pochvala podporuje sebevědomí, zpevňuje chování. Trest užívat pouze tehdy, je-li trestající osoba v dosahu.

B) Desatero pro kvalitní práci učitele ve škole

1. Bud' me učiteli svých žáků .

Pedagog individualitou, osobností. (ani karikatura – nevhodné oblékání, gestikulace, zvláštní projevy chování, ale i příliš důvěrné chování)

2. Bud' me spravedliví a vyvarujme se zbytečného hněvu a vyhrožování.

Důslednost, pravdomluvnost, přesnost, objektivnost, nevyhrožování (nepoužívat – máte ještě jednu možnost, dávám poslední šanci - autoritě nepřispívá)
Komu povolí nervy – prohrává. Výhoda dospělého – držet emoce na uzdě, jednat klidně a racionálně.

3. Bud' me zábavní .

Žáci ocení legraci sami ze sebe i zasmání se dobrému vtípu. Vyučování (a práce vůbec) má být příjemnou záležitostí, kde je prostor pro humor a veselé zážitky.

4. Bud' me přesní a dochvilní .

Nezačínat rozhovory na chodbách při setkání po zvonění, nechodit do hodiny pozdě – to svědčí o pracovní nekázni. Také neprotahovat hodinu do přestávky.

5. Bud'me partnery žáků ve vzdělávání

Přenesme zodpovědnost na žáky nejenom za jejich vzdělávací výsledky, ale také za jejich chování. Nést následky za své činy – hlavní zásada lidského jednání. Dávejme najevo svůj pozitivní přístup, ovšem netolerovat drzost, lajdáctví, hrubost, aroganci, nevhodné projevy.

6. Bud'me dobrými motivátory a iniciátory zajímavých činností.

Vysvětlovat výhody sebevzdělání a vzdělání vůbec. Nabízet atraktivní zaměstnání a činnosti. Když je žák činností zaujat, sám se obrátí proti všemu, co činnost narušuje. Žáci nemají rádi manipulaci – mají představu, že úsudek jediné osoby rozhoduje o tom, co a kdy se má jiná osoba učit.

7. Bud'me pečliví, pořádní a důslední.

Dobrá organizace hodiny i školní exkurze, zapisovat všechny elegantní věci, závazky, sliby, dodržovat slovo, nedovolit žákům opustit neuklizenou třídu..

8. Bud'me dobrými komunikátory

Nepodsouvat vlastní názory, nemanipulovat se žáky, nechat dostatek prostoru pro vyjádření názoru žáka, netolerovat vulgarismy nebo nedbalou výslovnost. Rozvíjet komunikaci mezi žáky všemi hodnými metodami.

9. Bud'me pravými paidotropy.

K žákům se chovejme s empatií a pochopením. (Pokud žáka učitel rád nemá, má jít od toho .)

10. Bud'me připraveni na všechno .

Dávat pozor, co se ve třídě děje. Být dobrým pozorovatelem, zajímat se o žáky. Nenechat se ničím vyvést z míry.

Při vědomí toho, že

- bez kázeňských problémů učit nelze, neboť žák si vždycky bude různými způsoby ověřovat, jak fungují mechanismy kolem a to včetně sociálně mocenských. Avšak při rozvoji sociálních dovedností žáků získají nástroje, se kterými bude řešení problémů mnohem méně obtížné než bez nich.

- vynucená kázeň – není pravým pedagogickým mistrovstvím. Frontální výuka, výklad nebo řízená diskuse mají při výuce své důležité místo, problém je otázka poměru. Nechtějí žáků se vzdělávat, jejich pasivita a neangažovanost, jejich neakceptování požadavků škol, které vede dále k nevhodnému agresivnímu chování, jsou důsledkem stavu, z který mohou největším dílem učitelé. Jednostranná orientace na výkon žáků se zdůrazňováním chyb a nedostatků, deformovaná komunikace mezi učitelem a žákem, atmosféra obav a strachu při hodinách, potlačování individuality ve prospěch uniformity, vyzdvihování znalostí memorovaných poznatků namísto kreativního myšlení a konstruktivistického poznávání, to vše je nemotivující pojetí výuky a nerovný přístup k žákům. Vhodné jsou naopak metody práce s těmito charakteristikami:

Svoboda – pozitivní klima, podpora nestresující atmosféry, vede žáky k poznání pravidel, k odpovědnosti za své chování i práci. Důležitá je také svoboda při hledání správných řešení a postupů, vlastní cesta k poznání.

Aktivita - kvalitní motivování k vlastní činnosti, smysluplné zapojování všech žáků na různých stupních znalostí.

Decentralizace – opuštění role vševědoucího a všemocného pedagoga, který se mění v motivátora a podněcovatele, rádce, organizátora.

Individualizace – zdůrazňuje jedinečnost osobnosti žáka, Různý temperament, různá úroveň schopností a dovedností, rozdílný způsob učebních stylů.

Pozitivní přístup – podporující prostředí, převaha kladně motivujících pobídek, vnímání chyby jenom jako nutná součást procesu učení, rovná a empatická komunikace, tolerance, pouze přiměřená soutěživost, pochvala a odměna i za již dílčí úspěchy.

Kooperace - podpora vzájemné spolupráce umů, respektování odlišných názorů, dovednost prezentace a argumentace vlastních postojů, podpora pracovních návyků, dovednost poradit, dovednost objektivně přijímat kritiku i objektivně hodnotit.

Zaměřenost na život – jasné vědomí toho, proč e žák učí to či ono. Podpora orientace ve světě, upřednostňování vlastních prožitků a vlastní konstrukci poznání.

3.Zaměření aktivit školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů ve školním roce 2007/2008

Škola v roce 2006 zahájila proces sebehodnocení prostřednictvím diagnosticko-intervenčního systému Barvy života, který administrovali po přípravě s vedením školy zástupci dodavatelské organizace DAP Services a.s. Ostrava. Použitá technika BSA (barvově slovních asociací) a metoda OKAV (objektově komunikační analýza vědomí) využívá a měří sociálně psychologické spektrum postojů, včetně jejich realizační síly. Způsob snímání stimuluje automatizované a intuitivní vzorce cítění a myšlení, ve kterých se promítá podíl jak rozumový, tak emocionální, tělesný i sociálně vztahový (princip integrity jedince). Měřené „informace“ jsou mnohonásobně komplexnější, ucelenější a respektující dlouhodobé i krátkodobé evoluční procesy vývoje mozku jednotlivce, v sumované podobě i skupin. Forma snímání je pro respondenty výrazně přijatelná a vyvolává minimální typy komunikačních obran, respondent má také velmi malou možnost manipulovat typem odpovědi podle očekávání a mínění ostatních. Při zpracování údajů byl kladen důraz na anonymitu a ochranu informací. Všichni žáci, studenti i učitelé byli snímáni anonymně s utajeným kódem, který následně umožnil získat detailní individuální profily jednotlivců. Pouze snímaná osoba znala přidělený utajený kód.

Výsledky sebehodnocení poskytly mnoho údajů týkajících se diagnostiky sociálního klimatu školy, míry rizika výskytu sociálně patologických jevů a sociálních vztahů mezi skupinami či jednotlivci školního kolektivu. S údaji se bude ve školním roce 2007/2008 pracovat tak, aby došlo k minimalizaci či eliminaci nežádoucích jevů a ve škole bylo postupně vytvářeno prostředí, které zaručuje zdraví, bezpečí a bezpečnost studentů, učitelů i návštěvníků. Aktivity budou cíleny tak, aby se škola postupně stávala optimálním, stimulujícím a příjemným prostředím. Celá školní komunita včetně studentů musí cítit, že jim prostředí patří a že jsou za něj také odpovědní.

Aktivity budou realizovány tak, aby každý člen kolektivu měl možnost podílet se na formálních i neformálních aktivitách, škola by měla postupně umožňovat a organizovat diskuze a komunikaci mezi všemi skupinami lidí. Ve škole se bude zavádět uplatňování participace mladých lidí, jako nástroje k poskytnutí příležitosti stát se kompetentními, nezávislými a odpovědnými spoluobčany. Pozitivní a zdravé sociální klima školy je charakterizováno soustavou cílů, hodnot a standardů výkonů. Má vysoký optimismus očekávání ke studentovu učení (věří v možnosti studenta, důvěřuje mu). Vytváří otevřené, přátelské, kulturní prostředí, pozitivní přístup k disciplíně, má poznatky o etické identitě studenta

4. Cíle

Škola má pro práci v dané oblasti stanoveny níže uvedené cíle :

1. Globální cíl

Vytvářet zdravé sociální klima – nabídnout žákům důvěryhodné a bezpečné prostředí, které bude rozvíjet a zvyšovat jejich zdravé sebevědomí, posilovat jejich schopnost umět se vyrovnat s úspěchem i neúspěchem a bude napomáhat tomu, aby se stali kompetentními, nezávislými a odpovědnými spoluobčany.

2. Specifické cíle

- pravidelně provádět autoevaluaci výchovně vzdělávacího procesu
- pracovat s výstupy autoevaluace v třídních kolektivech, zjišťovat dynamiku třídních kolektivů a sledovat vývoj sociálního klimatu během cílené a systémové intervence
- v oblasti prevence efektivně a cíleně spolupracovat se všemi zainteresovanými
- zvyšovat sociální a emoční inteligenci pedagogických pracovníků a žáků školy a zvyšovat jejich znalosti v oblasti psychologických věd
- napomáhat formování vhodných sociálních vzorců chování s cílem zvyšovat sociální kompetence žáků, aby cítili zodpovědnost za své chování a aby si v náročnějších životních situacích uvědomovali možné důsledky svého chování
- vytvořit systém společně sdílených hodnot, které jsou považovány za důležité a docílit zvnitřnění myšlenek tohoto systému do podoby hodnotových postojů
- provádět spontánní a pravidelné aktivity v procesu vlastního vzdělávání .
- rozvíjet činnost Dívčího klubu - pokračovat ve formování sociálních postojů, hodnot a dovedností u dívek, napomáhat jejich integraci do většinového chlapeckého prostředí, budovat vzájemnou úctu a respekt mezi oběma pohlavími
- realizovat aktivity pro rodiče v rámci vzdělávacího projektu, jenž podporuje jejich zapojení do života školy
- podporovat tvořivost a aktivitu žáků , vést je ke spolupodílení se na tvorbě webových stránek školy, pokračovat ve tvorbě školního časopisu, připravovat je pro účast v soutěžích a napomáhat tak jejich rozvoji a zapojení do každodenní činnosti školy

5) Plán speciálních preventivních aktivit na školní rok 2007-2008

Hlavní aktivity cílené do oblasti podpory změn sociálního klimatu školy:

- 1. Vyhodnocení výsledků autoevaluace a stanovení a následná realizace opatření směřujících k pozitivním změnám.**
- 2. Práce s vybranými třídními kolektivy – zjištění dynamiky skupiny a náměty pro iniciaci pozitivních změn třídního společenství.**
- 3. Tvorba společně sdílených hodnot uvnitř třídních kolektivů, uvnitř prostředí zaměstnanců a společnou komunikací vytvořit společně sdílené hodnoty celé organizace.**
- 4. Vhodnými psychologickými metodami pod vedením odborníků zvýšení emoční inteligence u pedagogických pracovníků.**
- 5. Realizace širokého diskusního fóra v rámci oslav 75. výročí založení školy s cílem názorové participace mladých lidí na otázkách současnosti**

Aktivity specifické pro jednotlivé ročníky

1.ročník

Obecný cíl pro práci třídních učitelů : Adaptace na příslušný vybraný obor

Cílem aktivit je posílit sociální a interpersonální kompetence, komunikativní dovednosti, dovednosti, jak řešit konflikty a jak se vyrovnávat s problémy, vědět o možném nátlaku vrstevníků a jak mu odolat..

Vytvořit zdravé životní postoje a návyky, pochopení úlohy různých faktorů v otázkách zdraví, jak předcházet chorobám a podporovat zdraví. Dovednosti, jak hledat radu a pomoc (telefonní čísla atd.), umět poskytnout pomoc.

Zaměřit se na utváření zdravého třídního kolektivu a sounáležitosti žáků s novým školním prostředím.

2.ročník

Obecný cíl pro práci třídních učitelů : Vytřídění žáků vzhledem k jejich možnostem a schopnostem

Pokračovat v cíleném formování třídního kolektivu, zaměřit se u žáků na rozvoj dovedností z hlediska rozhodování a řešení problémů, klást důraz na zdravý

životní styl a podporovat fyzickou zdatnost žáků. Dovednost porozumět vlastním přáním a jejich zdrojům.

Dále rozvíjet občanské kompetence žáků – poznávání jiných národů, upevňování jazykových znalostí.

Na společných akcích rozvíjet kompetenci učit se prostřednictvím nových zkušeností v rámci celoživotního učení.

3.ročník

Obecný cíl pro práci třídních učitelů : Zvýšení motivace žáků ke studiu

Zaměřit pozornost žáků k celoživotnímu vzdělání a k pozitivnímu přístupu k životu. Dovednost umět ventilovat a vyjádřit své pocity různými způsoby, např. drama, tanec, hudba. Zvyšovat kompetence v oblasti týmové spolupráce, efektivně komunikovat, zdokonalovat si sociální schopnosti , např. sebekontrolu, odolnost vůči stresu.. Vést žáky k zodpovědnému jednání, vést žáky ke zdravému životnímu stylu a zodpovědnosti za své zdraví.

4.ročník

Obecný cíl pro práci třídních učitelů : Práce na hodnotové orientaci (maturita není pouze vstup na VŠ a do praxe)

Upevňovat pozici žáků v rámci socializačního procesu. Napomáhat při formování postojevých a hodnotových orientací žáků, pěstovat dovednosti v oblasti vztahů a rodičovství. Klást zvýšený důraz na individuální přístup, s vědomím respektování světového názoru a postoje žáka k jeho další životní cestě, na pozitivní seberealizaci a životním perspektivy.

4. ZÁVĚR

Školní kultura je významně určována kvalitou komunikace. Komunikace nesmí být pouze procesem akce a reakce, nýbrž interakce vzájemných a simultánních vlivů. Ve vzdělávání by mělo být zahrnuto kladení požadavků, rozhovorů, povzbuzování, trestání, výchova pomocí vzoru a jeho napodobování, Smích, podporování, naslouchání a odměňování.

Každý student by měl mít „mantinely“, aby věděl, jaké chování je žádoucí. Šance, že tato pravidla budou naplňována je tehdy, když se do jejich formulování

zapojí zainteresovaní, kterých se pravidla týkají. Disciplinární postihy a odměny pomáhají žákům přizpůsobovat se pravidlům a přijímat, co bylo dohodnuto. V dobré sociální interakci je zapotřebí vzájemného respektu a úcty. Vzájemný respekt a úcta se týká toho, do jaké míry se partneři vzájemně přijímají a jak přijímají hodnoty, role a pozice ve školním kolektivu.

METODICKÉ, UČEBNÍ MATERIÁLY A DALŠÍ POMŮCKY

V rámci preventivních aktivit budou mimo jiné využívány níže uvedené pomůcky a dokumenty :

a)videoprogramy- jsou v kabinetě školního metodika prevence a jsou využívány při výuce občanské nauky.Mohou si je zapůjčit i ostatní vyučující.

b)pisemné materiály :

Pokorný, Telcová, Tomko(2002):Patologické závislosti.Brno

Pokorný, Telcová, Tomko(2003):Prevence sociálně patologických jevů.Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s.Brno

Národní program řešení problematiky HIV/AIDS v české republice v období let 2003-2007

Falář,Bolek, Soumar, Vrtílek(2003): Dynamika drogové scény a sociálního klimatu dětí a ládeže1997-2000.Vědecké a servisní pracoviště těles.výchovy a sportu – Časti

Michaík, Kuja(1995) Poruchy chování.učební text pro semináře pedag.pracovníků škol.Vsetín.

Junková (2005): Intimníček aneb přepadla mě puberta!Vydavatelství Víkend.

Kolář (2001): Bolest šikanování.Cesta k zastavení epidemie šikanování ve školách.Praha

Šišková (2001): Menšina a migranti v české republice.My a oni v multikulturní společnosti 21.století.

Šišková (1998): Výchova k toleranci a proti rasismu.Praha

Program preventivních aktivit uplatňovaných ve školách a školských zařízeních (1999).MŠMT

Nešpor, Csémy, Pernicová (1999): Zásady efektivní primární prevence.Praha

Presl (1995): Drogová závislost.Může být ohroženo i Vaše dítě?.Praha

Nešpor, Csémy, Pernicová(2000): Prevence problémů působených návykovými látkami ve školách.Praha

Gepard J.M.van Aardweg(2003): Terapie homosexuality.Překlad Hnutí pro život.

Stehlíková, Procházka, Hromada(1995): Homosexualita, společnost a AIDS v ČR

časopisy: Prevence, Závislost, Školství, Moderní vyučování, Učitelské noviny,
Učitelský zpravodaj